C/2024/669

12.1.2024

MNENJE EVROPSKE CENTRALNE BANKE

z dne 31. oktobra 2023

o digitalnem euru

(CON/2023/34)

(C/2024/669)

Uvod in pravna podlaga

Evropska centralna banka (ECB) je 11. septembra in 31. oktobra 2023 prejela zahtevi Sveta oziroma Evropskega parlamenta za mnenje o predlogu uredbe o uvedbi digitalnega eura ([1]) (v nadaljnjem besedilu: predlagana uredba). ECB je 11. in 18. septembra 2023 prejela zahtevi Sveta oziroma Evropskega parlamenta za mnenje o predlogu uredbe o opravljanju storitev z digitalnim eurom s strani ponudnikov plačilnih storitev s sedežem v državi članici, katere valuta ni euro, in spremembi Uredbe (EU) 2021/1230 Evropskega parlamenta in Sveta ([2]) (v nadaljnjem besedilu: predlagana uredba o opravljanju storitev z digitalnim eurom zunaj euroobmočja; skupaj s predlagano uredbo v nadaljnjem besedilu: predlagani uredbi).

Pristojnost ECB, da poda mnenje o predlagani uredbi, izhaja iz člena 133 Pogodbe o delovanju Evropske unije, ki določa, da Evropski parlament in Svet brez poseganja v dodeljene pristojnosti ECB po rednem zakonodajnem postopku določita ukrepe, potrebne za uporabo eura kot enotne valute, ter da se ti ukrepi sprejmejo po posvetovanju z ECB. Pristojnost ECB, da poda mnenje o predlaganih uredbah, izhaja tudi iz člena 127(4), prva alinea, in 282(5) Pogodbe o delovanju Evropske unije (PDEU), saj predlagani uredbi vsebujeta določbe, ki se nanašajo na: (1) poglavitni cilj Evropskega sistema centralnih bank (ESCB), da ohranja stabilnost cen, v skladu z členom 127(1) PDEU; (2) temeljno nalogo ESCB, da opredeli in izvaja denarno politiko, v skladu s členom 127(2), prva alinea, PDEU; (3) temeljno nalogo ESCB, da podpira nemoteno delovanje plačilnih sistemov, v skladu s členom 127(2), četrta alinea, PDEU; (4) izključno pravico ECB, da odobri izdajanje eurobankovcev v Uniji, v skladu s členom 128(1) PDEU; in (5) nalogo ESCB, da prispeva k nemotenemu vodenju politik pristojnih organov glede stabilnosti finančnega sistema, v skladu s členom 127(5) PDEU. V skladu s prvim stavkom člena 17.5 Poslovnika ECB je to mnenje sprejel Svet ECB.

Splošne pripombe

1. *Digitalni euro, ki ima vlogo denarnega sidra, in koristi ljudem v digitalni dobi*

1.1. ECB odločno pozdravlja cilj predlaganih uredb, da se vzpostavi okvir, ki bo olajšal morebitno uvedbo digitalnega eura, ki bi zagotovil, da bo imel centralnobančni denar, poleg plačil z denarjem poslovnih bank, še naprej ključno vlogo pri ohranjanju dobro delujočega plačilnega sistema in finančne stabilnosti ter navsezadnje zaupanja v valuto euro: vloga centralnobančnega denarja kot denarnega sidra.

1.2. Da bi ohranili euro kot enotno valuto in zagotovili učinkovitost denarne politike ter s tem ECB omogočili, da dosega svoj poglavitni cilj ohranjanja stabilnosti cen ([3]), mora euro še naprej izpolnjevati vse funkcije denarja kot obračunske enote, menjalnega sredstva in hranilca vrednosti. S tem, ko se bo dal centralnobančni denar na voljo javnosti ne le v fizični obliki, torej v gotovini, temveč tudi v digitalni obliki, se bo centralnobančnemu denarju

([1]) COM(2023) 369 final.
([2]) COM(2023) 368 final.
([3]) Glej člen 127(1) in člen 282(2) PDEU.

omogočilo, da bo še naprej opravljal vlogo denarnega sidra ([4]) in učinkovitega plačilnega sredstva, saj se ljudje vse pogosteje raje kot za gotovino odločajo za elektronsko plačevanje ([5]). Digitalni euro bo tako prispeval k podpori stabilnosti denarnega in plačilnega sistema ter ohranjanju integritete eura v vseh njegovih oblikah. To pa je predpogoj za nadaljnjo učinkovitost denarne politike ECB, katere cilj je ohranjanje stabilnosti cen.

1.3. Predlagani uredbi sta bistveni za zagotovitev, da se centralnobančni denar kot denarno sidro razvija upoštevaje spremembe v tehnologiji in vedenju pri plačevanju, zaradi katerih se povečuje obseg digitalnih plačil, in za prispevanje k ohranjanju stabilnosti denarnega sistema v digitaliziranem gospodarstvu in družbi.

1.4. Dajanje centralnobančnega denarja na voljo v digitalni obliki za plačila malih vrednosti bi imelo tudi širše koristi, zlasti z zagotavljanjem splošno sprejetega digitalnega plačilnega sredstva, ki se lahko uporablja povsod v euroobmočju za plačila v trgovinah, na spletu in med posamezniki.

1.5. Poleg tega bi digitalni euro ohranil strateško avtonomijo plačilnega ekosistema Unije, hkrati pa spodbudil konkurenco in inovacije na področju plačil v korist potrošnikov in trgovcev. Digitalni euro bi olajšal razvoj plačilnih rešitev, za katere bi veljala evropska ureditev upravljanja, in zagotovil vseevropsko platformo, na kateri bi bilo mogoče graditi inovativne storitve. S tem bi se povečala učinkovitost evropskega plačilnega ekosistema kot celote ob nižanju stroškov, spodbujanju inovacij in zagotavljanju odpornosti proti potencialnim kibernetskim napadom ali tehničnim motnjam, kot je izpad električne energije.

2. ***Zagotavljanje, da bo digitalni euro ustrezal potrebam in pričakovanjem Evropejcev***

2.1. Da bi bilo denarno sidro učinkovito, bi moral digitalni euro ustrezati preferencam posameznikov. Vsi v euroobmočju bi morali imeti možnost, da ga uporabljajo za vsakodnevna plačila: v trgovinah, na spletu ali med posamezniki ([6]). ECB zato odločno pozdravlja predlagani status digitalnega eura kot zakonitega plačilnega sredstva, za katero velja obvezno sprejemanje. ECB prav tako močno podpira to, da se v zakonodaji Unije določi pravica posameznikov, da pridobijo digitalne eure pri ponudniku plačilnih storitev, pri katerem imajo trenutno odprt svoj račun, ne da bi morali zamenjati ponudnika plačilnih storitev, da bi lahko začeli uporabljati storitve z digitalnim eurom.

2.2. Iz istega razloga ECB pozdravlja to, da je namen predlaganih uredb zagotoviti, da lahko posamezniki za osnovne vsakodnevne namene brezplačno uporabljajo osnovne storitve z digitalnim eurom. Hkrati ECB podpira to, da se v zakonodaji Unije določijo pravilne gospodarske spodbude za zasebne posrednike, ki distribuirajo digitalni euro. Trgovci od ponudnikov plačilnih storitev prejmejo plačljivo storitev, vendar bi bili v šibkem položaju, če zahteva, da sprejmejo digitalni euro, ne bi bila uravnotežena z omejitvijo višine provizije, ki se zaračuna trgovcu.

([4]) Zaupanje ljudi v zasebni denar temelji na njegovi zamenljivosti z najvarnejšo obliko denarja znotraj gospodarstva, tj. centralnobančnim denarjem (denarnim sidrom), in posledično z drugimi reguliranimi oblikami denarja. Glej Panetta, F., *Central bank digital currencies: a monetary anchor for digital innovation* (centralobančne digitalne valute: denarno sidro za digitalne inovacije), govor Fabia Panette, člana Izvršilnega odbora ECB na inštitutu Elcano Royal Institute, Madrid, 5. november 2021. Dostopno na spletišču ECB na naslovu www.ecb.europa.eu

([5]) Glej *Study on the payment attitudes of consumers in the euro area* (SPACE) (študija o plačilnih navadah potrošnikov v euroobmočju), ECB (2022), ki kaže, da so po vrednosti plačil kartice (46 %) predstavljale večji delež transakcij kot gotovinska plačila (42 %). Dostopno na spletišču ECB na naslovu www.ecb.europa.eu

([6]) Glej Panetta, F., *A digital euro: widely available and easy to use* (digitalni euro: široko dostopen in preprost za uporabo), uvodna izjava Fabia Panette, člana Izvršilnega odbora ECB, na seji Odbora za ekonomske in monetarne zadeve v Evropskem parlamentu, Bruselj, 24. april 2023. Dostopno na spletišču ECB na naslovu www.ecb.europa.eu

2.3. ECB pozdravlja dejstvo, da je cilj predlagane uredbe zagotoviti visoko stopnjo zasebnosti in varstva podatkov za uporabnike digitalnega eura, hkrati pa čim bolj zmanjšati tveganja pranja denarja in financiranja terorizma ([7]). V vsakem primeru mora Eurosistem zagotoviti, se onemogoči identifikacija fizičnih oseb. Za model digitalnega eura brez spletne povezave ECB pozdravlja to, da bi bila predvidena raven zasebnosti in varstva podatkov podobna kot pri gotovini. ECB pozdravlja tudi to, da predlagana uredba vsebuje izrecne določbe za zagotovitev javne podpore za digitalno manj ozaveščene osebe, ki morda potrebujejo osebno pomoč pri transakcijah z digitalnim eurom.

3. ***Vzpostavitev ravnotežja med pristojnostmi posameznih institucij v ekosistemu digitalnega eura***

3.1. Digitalni euro je skupni evropski projekt. Pomembno je, da se v predlaganih uredbah ustrezno upoštevajo naslednja tri splošna načela.

3.2. Prvič, v tem skupnem evropskem projektu mora razmejitev vlog pri uvajanju in urejanju digitalnega eura med Komisijo, sozakonodajalca, pristojne nacionalne organe in Eurosistem, ki jo predpisujeta predlagani uredbi, odražati pristojnosti teh institucij v skladu s Pogodbo. Po eni strani ima izključna pristojnost Unije na področju denarne politike držav članic, katerih valuta je euro, v skladu s členom 3(1), točka (c), PDEU regulativno razsežnost, katere namen je zagotoviti status enotne valute ([8]), zlasti pristojnost zakonodajalca, da določi ukrepe, potrebne za uporabo eura kot enotne valute, v skladu s členom 133 PDEU ([9]). Predlagana uredba tako določa potrebne ukrepe za uporabo eura v digitalni obliki in opredeljuje posledice njegovega statusa zakonitega plačilnega sredstva. Po drugi strani je izrecno navedeno, da pooblastila, določena v členu 133 PDEU, ne posegajo v pristojnosti ECB. Predlagana uredba odraža to ureditev primarne zakonodaje, saj določa, da lahko Eurosistem izda digitalni euro „v skladu s Pogodbama“ ([10]), tj. na podlagi pristojnosti, ki so Eurosistemu podeljene s primarno zakonodajo Unije.

3.3. ECB pozdravlja priznanje svoje pristojnosti, da izdaja digitalni euro in odobri izdajo digitalnega eura s strani nacionalnih centralnih bank (NCB) držav članic, katerih valuta je euro, pri čemer izvaja svoja pooblastila na podlagi Pogodb. Na podlagi take priznane pristojnosti bi morala imeti ECB možnost, da se odloči, ali bo odobrila izdajo digitalnega eura, vključno s tem, kdaj in v kakšnih zneskih naj se izda, ter odloča o drugih posebnih ukrepih, ki so neločljivo povezani z njegovo izdajo. Sozakonodajalca na podlagi člena 133 PDEU urejata bistvene elemente za *uporabo* digitalnega eura, ECB pa odloča o tem, ali in kdaj naj se digitalni euro izda, vključno s tem, kakšne bi morale biti njegove bistvene tehnične značilnosti. Po analogiji z bankovci bi moral imeti samo Eurosistem možnost odločanja o tem, kaj je digitalni euro, saj je to obveznost Eurosistema.

3.4. Drugič, predlagani uredbi morata spoštovati neodvisnost centralne banke, kot je določena v členu 130 PDEU, pri opravljanju nalog, potrebnih za uvedbo, urejanje in pregledovanje digitalnega eura. Ker mora Eurosistem v skladu s svojimi pristojnostmi razvijati, oblikovati, izdajati in pregledovati digitalni euro, bi bilo treba te naloge izvajati neodvisno ([11]), pri tem pa se izogniti navodilom in omejitvam pri izvajanju nalog, ki so Eurosistemu dodeljene v skladu s Pogodbama.

([7]) V javnem posvetovanju, ki ga je ECB izvedla leta 2020, je 43 % anketirancev menilo, da je zasebnost najpomembnejši vidik digitalnega eura (z veliko prednostjo pred drugimi vidiki) za ohranitev zaupanja v plačila v digitalni dobi. Udeleženci fokusne skupine so prav tako izrazili naklonjenost možnostim, ki bi jim omogočile nadzor nad njihovimi osebnimi podatki. Glej Poročilo Eurosistema o javnem posvetovanju o digitalnem euru, ECB, april 2021; in *Study on New Digital Payment Methods* (študija o novih digitalnih plačilnih metodah), Kantar Public/ECB, 2022. Dostopno na spletišču ECB na naslovu www.ecb.europa.eu

([8]) Kot je bilo nedavno potrjeno v sodbi Sodišča z dne 26. januarja 2021 v zadevi Hessischer Rundfunk, C-422/19 in C-423/19, EU:C:2021:63 (v nadaljnjem besedilu: sodba v združenih zadevah C-422/19 in C-423/19), točka 38.

([9]) Glej sodbo v združenih zadevah C-422/19 in C-423/19, točka 42.

([10]) Glej člen 4(1) predlagane uredbe.

([11]) Glej člen 130 PDEU.

3.5. Tretjič, v skladu z načelom tehnološke nevtralnosti ([12]) predlagani uredbi ne bi smeli zavzeti stališča o tem, kako bi digitalni euro izpolnjeval potrebe uporabnikov, ter o razvoju funkcijskih in tehničnih značilnosti njegove zasnove. Vključitev določb, ki zahtevajo ali prepovedujejo določene rešitve zasnove ali tehnične značilnosti, bi lahko omejila katerega koli ali vse naslednje vidike: nemoteno delovanje, razvoj in povpraševanje po digitalnem euru ter zmožnost Eurosistema, da neodvisno opredeljuje in izvaja denarno politiko. Zakonodaja, ki vsebuje določbe o teh vprašanjih, je izpostavljena tveganju, da ne vzdrži tehnološkega razvoja na hitro spreminjajočem se področju digitalizacije denarja in plačilnih storitev.

Posebne pripombe v zvezi s predlagano uredbo o uvedbi digitalnega eura

4. ***Opredelitev pojmov***

4.1. ECB predlaga spremembo opredelitve primerljivih digitalnih plačilnih sredstev ([13]), tako da bi zajemala vse plačilne instrumente, ki se lahko uporabljajo v digitalnem okolju, kjer se plačilo odredi na stični točki, kjer uporabnik takoj bremeni svoj račun za vloge (izključena so plačila s kreditnimi karticami, ki vključujejo širši nabor storitev, povezanih s plačilno storitvijo). To bi vključevalo primere, ko se na stični točki odredijo kreditna plačila in direktne bremenitve, še naprej pa bi bili izključeni primeri, ko se kreditna plačila in direktne bremenitve ne odredijo na stični točki (npr. pri „periodičnih plačilih“ se zdi, da je direktna bremenitev najboljše primerljivo digitalno plačilno sredstvo).

4.2. ECB predlaga, da se uporaba „identifikacijske oznake računa“ v celotni predlagani uredbi opusti ([14]) in nadomesti s „številko plačilnega računa za digitalni euro“ ([15]) in po potrebi s „psevdonimom uporabnika“ ([16]).

4.3. Poleg tega ECB predlaga spremembo opredelitve „psevdonima uporabnika“ ([17]), da se pomen pojma natančneje opredeli, pri tem pa navede tudi konkreten primer.

5. ***Predmet urejanja, uvedba in izdaja digitalnega eura***

5.1. Cilj predlagane uredbe je med drugim uvesti digitalni euro kot centralnobančno digitalno valuto in določiti pravila, zlasti v zvezi z bistvenimi značilnostmi njegove zasnove ([18]).

5.2. Euro kot enotna valuta je določen v Pogodbi o Evropski uniji (PEU) ([19]). V tej zvezi ECB močno pozdravlja dejstvo, da predlagana uredba priznava, da so pristojnosti ECB in nacionalnih centralnih bank za izdajanje zasidrane v Pogodbah ([20]). „Uvedbo“ digitalnega eura bi bilo zato treba razumeti, kot da se nanaša na uvedbo bistvenih pravnih zahtev, tj. tistih, ki jih Eurosistem potrebuje za uporabo te nove oblike eura (razlika od kriptosredstev in vseh drugih obveznosti zasebnih subjektov).

([12]) Tehnološka nevtralnost je vodilno načelo zakonodaje Unije. Glej na primer uvodno izjavo 9 Uredbe (EU) 2023/1114 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 31. maja 2023 o trgih kriptosredstev in spremembi uredb (EU) št. 1093/2010 in (EU) št. 1095/2010 ter direktiv 2013/36/EU in (EU) 2019/1937 (UL L 150, 9.6.2023, str. 40).
([13]) Glej člen 2, točka 25, predlagane uredbe.
([14]) Glej uvodni izjavi 67 in 74 ter člen 2, točka 26, in člen 31(1) predlagane uredbe.
([15]) V uvodni izjavi 67, členu 2, točka 26, členu 31(1) in Prilogi V(i).
([16]) V uvodni izjavi 74.
([17]) Glej člen 2, točka 28, predlagane uredbe.
([18]) Glej člen 1 predlagane uredbe.
([19]) Glej člen 3(4) PEU.
([20]) Glej člen 4(1) predlagane uredbe, ki določa, da ima ECB v skladu s Pogodbama izključno pravico, da odobri izdajo digitalnega eura, izdajajo pa ga lahko ECB in NCB.

6. ***Pravna narava digitalnega eura***

6.1. ECB ugotavlja, da predlagana uredba določa pravno naravo digitalnega eura kot neposredno obveznost centralne banke Eurosistema do uporabnikov digitalnega eura, medtem ko je pogodbeno razmerje za opravljanje plačilnih storitev z digitalnim eurom le med ponudniki plačilnih storitev, ki distribuirajo digitalni euro, in njihovimi strankami. Za ohranjanje dvostopenjskega denarnega sistema, zaščito finančne stabilnosti in preprečevanje opuščanja finančnega posredništva ponudnikov plačilnih storitev je ključno, da ponudniki plačilnih storitev ostanejo v celoti odgovorni za upravljanje razmerij s svojimi strankami. V zvezi s tem ECB ugotavlja, da predlagana uredba pojasnjuje ([21]), da uporabnik digitalnega eura pri centralni banki Eurosistema nima računa in da med njima ni drugega pogodbenega razmerja.

6.2. ECB na podlagi vsebine odstavka 6.1 razume, da bodo uporabniki postali in ostali edini lastniki ali imetniki lastninskih upravičenj v pravicah, ki jih predstavlja digitalni euro, čeprav bodo lahko do svojih deležev dostopali in jih uporabljali le prek ponudnika plačilnih storitev. Z drugimi besedami, ponudnik plačilnih storitev opravlja plačilne storitve, ki uporabniku omogočajo imetje in prenos zagotovljenih digitalnih eurov, osnovna denarna sredstva pa so obveznost centralne banke. Ponudniki plačilnih storitev ostajajo pristojni in odgovorni za zagotavljanje varnosti plačilnih storitev, ki jih opravljajo, tudi v zvezi z digitalnim eurom. Da bi se izognili negotovosti pri nacionalni uporabi v vseh državah članicah euroobmočja, bi bilo koristno v predlagano uredbo vključiti konkretnejše določbe, ki bi jasno opredeljevale ta načela.

7. ***Okvir, ki velja za digitalni euro***

7.1. Predlagana uredba določa, da digitalni euro urejajo določbe predlagane uredbe in delegirani akti Komisije ter da v okviru predlagane uredbe digitalni euro urejajo tudi podrobni ukrepi, pravila in standardi, ki jih lahko sprejme ECB v skladu s svojimi pristojnostmi po Pogodbah ([22]).

7.2. ECB želi zakonodajalca Unije opozoriti na dejstvo, da podrobnih ukrepov, pravil in standardov ECB, ki bi urejali razvoj, zasnovo in izdajanje digitalnega eura, če bi bili sprejeti v skladu s pristojnostmi ECB po Pogodbah ([23]), ne bi omejeval instrument sekundarne zakonodaje, kot je predlagana uredba. Posebna omemba iz te uredbe zato ni primerna in izbrana formulacija bi se lahko napačno razlagala tako, da omejuje neodvisnost Eurosistema pri opravljanju nalog, za katere je pooblaščen v skladu s Pogodbama.

7.3. Razmisliti bi bilo treba o razjasnitvi opredelitve pojmov iz predlagane uredbe, da bo jasno, da je opredelitev transakcij z digitalnim eurom usklajena z opredelitvijo plačilnih transakcij iz Direktive (EU) 2015/2366 Evropskega parlamenta in Sveta ([24]). To bi zagotovilo jasnost pri izdajanju dovoljenj ponudnikom plačilnih storitev v okviru Direktive (EU) 2015/2366 v zvezi z veljavnimi pravili o varnostni zaščiti in varstvu potrošnikov.

7.4. Uvodno izjavo 66 bi bilo treba spremeniti, da se pojasni, da se Direktiva 98/26/ES Evropskega parlamenta in Sveta ([25]) zaradi specifičnosti poravnave digitalnega eura, ki je določena neposredno v predlagani uredbi, ne uporablja. To velja ne glede na kakršno koli klasifikacijo tveganja s strani Eurosistema v njegovi funkciji pregleda v zvezi s shemo digitalnega eura in infrastrukturo za poravnavo digitalnega eura, če se upošteva pomen za plačilni sistem.

([21]) Glej uvodno izjavo 9 predlagane uredbe.
([22]) Glej člen 5(1) in (2) predlagane uredbe.
([23]) Glej člen 4(1) predlagane uredbe.
([24]) Glej odstavek 2, točka 5, Direktive (EU) 2015/2366 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 25. novembra 2015 o plačilnih storitvah na notranjem trgu, spremembah direktiv 2002/65/ES, 2009/110/ES ter 2013/36/EU in Uredbe (EU) št. 1093/2010 ter razveljavitvi Direktive 2007/64/ES (UL L 337, 23.12.2015, str. 35).
([25]) Direktiva 98/26/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 19. maja 1998 o dokončnosti poravnave pri plačilih in sistemih poravnave vrednostnih papirjev (UL L 166, 11.6.1998, str. 45).

8. ***Status digitalnega eura kot zakonitega plačilnega sredstva***

Status zakonitega plačilnega sredstva in ozemeljsko področje uporabe

8.1. ECB močno pozdravlja vzpostavitev skupnih pravil glede področje uporabe in učinkov statusa digitalnega eura kot zakonitega plačilnega sredstva v celotnem euroobmočju. Opredelitev elementov zakonitega plačilnega sredstva temelji na trdnih temeljih prejšnjih poročil Komisije o gotovini kot zakonitem plačilnem sredstvu in njenih nezavezujočih aktih, h katerim je prispeval Eurosistem ([26]), ter na ustrezni sodni praksi Sodišča Evropske unije ([27]).

8.2. Sodišče je pojasnilo, da je pojem zakonito plačilno sredstvo iz člena 128(1) PDEU pojem prava Unije, ki ga je treba v vsej Uniji razlagati avtonomno in enotno ([28]). V skladu s členom 133 PDEU je samo zakonodajalec Unije pooblaščen, da določi pravna pravila, ki urejajo status bankovcev in kovancev, izraženih v eurih, kot zakonitega plačilnega sredstva, če se izkaže, da je to potrebno za uporabo eura kot enotne valute. Taka izključna pristojnost izključuje vsakršno pristojnost držav članic, da določajo pravna pravila na tem področju, razen če jih je Unija za to pooblastila ali če je to potrebno za izvajanje aktov Unije v nacionalni zakonodaji ([29]).

8.3. Predlagani status digitalnega eura kot zakonitega plačilnega sredstva je zato ključni element za zagotavljanje svobodne izbire ljudi pri plačevanju in denarne suverenosti Unije. Zagotavlja, da imajo lahko ljudje in podjetja koristi od tega, da se digitalni euro široko sprejema kot plačilno sredstvo, kar ljudem omogoča dejansko izbiro elektronskega plačevanja s centralnobančnim denarjem povsod v euroobmočju. Prav tako prispeva k oblikovanju rešitev za plačila v celotnem euroobmočju in omogoča trdno podlago za razvoj storitev z dodano vrednostjo.

8.4. Določbe o zakonitem plačilnem sredstvu prispevajo tudi k denarni suverenosti in integriteti eura, saj zagotavljajo, da se oblika denarja, s katero se zasidra vrednost eura kot valute (tj. centralnobančnega denarja v eurogotovini ali digitalni obliki), široko uporablja v celotnem euroobmočju.

8.5. ECB pozdravlja to, da status zakonitega plačilnega sredstva vključuje zahtevo po sprejemanju digitalnega eura s spletno povezavo in brez spletne povezave, saj je to potrebno, da se omogoči uveljavitev obeh modelov digitalnega eura. Nadalje ECB pozdravlja to, da se pri ozemeljskem področju uporabe digitalnega eura kot zakonitega plačilnega sredstva ustrezno upoštevajo posebnosti plačilnih sredstev s spletno povezavo in brez spletne povezave.

8.6. Za uporabnike digitalnega eura je možnost, da vedno plačajo z digitalnim eurom, cenjena značilnost ([30]): od nikogar se ne bo zahtevalo, da ima digitalni euro ali plačuje z njim, vendar bi oseba, ki bi se odločila za plačilo z digitalnim eurom, to vedno lahko storila v vseh trgovinah, ki sprejemajo digitalna plačila (tj. fizične trgovine in e-trgovine).

8.7. Za trgovce so predlagane določbe o zakonitem plačilnem sredstvu priložnost za izboljšanje njihove pogajalske moči v razmerju do mednarodnih kartičnih shem, pod pogojem, da se zagotovi široka distribucijska mreža za digitalni euro ([31]) in vzpostavijo zakonodajni zaščitni ukrepi za preprečevanje zlorab, ki izhajajo iz obveznega sprejemanja ([32]).

([26]) Priporočilo Komisije 2010/191/EU z dne 22. marca 2010 o področju uporabe in učinkih, ki jih imajo eurobankovci in eurokovanci kot zakonito plačilno sredstvo (UL L 83, 30.3.2010, str. 70).
([27]) Glej sodbo v združenih zadevah C-422/19 in C-423/19.
([28]) Glej sodbo v združenih zadevah C-422/19 in C-423/19, točka 45.
([29]) Glej sodbo v združenih zadevah C-422/19 in C-423/19, točke 50 do 52.
([30]) Glej ECB, april 2021 in *Study on New Digital Payment Methods*, Kantar Public/ECB, 2022.
([31]) To je povezano s členoma 13 in 14 predlagane uredbe (v zvezi z distribucijo s strani ponudnikov plačilnih storitev).
([32]) To je povezano s členom 17 predlagane uredbe (provizije za plačilne storitve z digitalnim eurom).

8.8. Določbe o zakonitem plačilnem sredstvu ponudnikom plačilnih storitev omogočajo, da svojim strankam ponudijo plačilne storitve z digitalnim eurom z najširšim možnim dosegom v euroobmočju, hkrati pa pridobijo primerljivo nadomestilo kot pri podobnih storitvah z nacionalnim dosegom. S tem pa se zmanjšuje trenutna odvisnost ponudnikov plačilnih storitev od neevropskih plačilnih rešitev. Dejstvo, da si mora ECB prizadevati, kolikor je to mogoče in primerno, omogočiti uporabo zasebnih digitalnih plačilnih sredstev v skladu s pravili, standardi in postopki, ki urejajo plačilne storitve z digitalnim eurom ([33]), bi moralo prispevati k odpravi tehničnih ovir za lokalne zasebne rešitve, da bi prav tako dosegle vseevropski doseg.

Izjeme od obveznosti sprejemanja digitalnega eura, prepoved enostranske izključitve plačil v digitalnih eurih in dodatne izjeme v okviru monetarnega prava

8.9. ECB pozdravlja izjeme od obveznosti sprejemanja digitalnega eura ([34]), saj se zdijo sorazmerne in legitimne.

8.10. ECB se strinja, da lahko fizične osebe, ki opravljajo popolnoma osebno ali domačo dejavnost, zavrnejo plačilo z digitalnim eurom, mikro podjetja pa lahko to storijo, če sprejemajo samo gotovino. To dejansko ustreza zahtevi po nediskriminaciji, v skladu s katero mora biti vsak trgovec, ki že sprejema digitalna plačilna sredstva, pripravljen sprejeti digitalni euro, če ga plačnik ponudi. Vendar pa bi to moralo vključevati prejemnike plačil v skladu s členom 9, točka (a), predlagane uredbe. V nasprotnem primeru bi ta določba takim subjektom omogočila digitalno poslovanje v euroobmočju, ne da bi sprejemali digitalni euro.

8.11. ECB v celoti podpira predlagano prepoved enostranske izključitve plačil z digitalnim eurom ([35]), ki zagotavlja, da ponudniki blaga in storitev ne morejo posegati v možnost ljudi, da plačujejo z digitalnim eurom, s čimer bi omejevali izbiro, ki je sicer na voljo pri drugih digitalnih plačilnih sredstvih, ki jih imajo v lasti ali podpirajo.

Povezanost med digitalnim eurom ter eurobankovci in eurokovanci

8.12. ECB pozdravlja uvedbo popolne zamenljivosti med digitalnim eurom in eurogotovino po nominalni vrednosti. Takšna popolna zamenljivost je naravna posledica njihovega skupnega statusa zakonitega plačilnega sredstva. Sozakonodajalca morata zagotoviti, da bo ta določba v predlogu uredbe o statusu eurobankovcev in eurokovancev kot zakonitega plačilnega sredstva ([36]) ostala usklajena skozi celoten zakonodajni postopek.

9. ***Distribucija digitalnega eura***

Vloga ponudnikov plačilnih storitev

9.1. ECB pozdravlja določbe o distribuciji digitalnega eura s strani ponudnikov plačilnih storitev ([37]), ki določajo posebne naloge, ki jih mora opravljati ponudnik plačilnih storitev, da bi se euro uporabljal kot enotna valuta po vsej Uniji. Ponudniki plačilnih storitev že imajo neposredna razmerja s svojimi strankami in so zato v najboljšem položaju, da so neposredni partnerji za posameznike, trgovce in podjetja, ki bi uporabljali digitalni euro ([38]).

9.2. Predlagana uredba določa, da imajo lahko uporabniki digitalnega eura enega ali več plačilnih računov za digitalni euro pri istem ali različnih ponudnikih plačilnih storitev ([39]). ECB poziva sozakonodajalca, naj preučita, ali je to z vidika uporabe digitalnega eura potreben ukrep, ki ga je treba opredeliti v predlagani uredbi. V zvezi s tem bi zasnova z več plačilnimi računi za digitalni euro povzročila tehnične težave, zlasti v zvezi z medsebojnim

([33]) Glej člen 26 predlagane uredbe.
([34]) Glej člen 9 predlagane uredbe.
([35]) Glej člen 10 predlagane uredbe.
([36]) COM(2023) 364.
([37]) Glej člen 13 predlagane uredbe.
([38]) Glej Panetta, F., *Building on our strengths: the role of the public and private sectors in the digital euro ecosystem* (gradimo na svojih prednostih: vloga javnega in zasebnega sektorja v ekosistemu digitalnega eura), uvodna izjava Fabia Panette, članа Izvršilnega odbora ECB, na seji Odbora za ekonomske in monetarne zadeve v Evropskem parlamentu, Bruselj, 29. september 2022.
([39]) Glej člen 13(7) predlagane uredbe.

vplivanjem teh računov z vidika upravljanja konsolidirane omejitve imetja. Lahko bi trdili, da bi bilo mogoče digitalni euro omejiti na en sam račun, saj bi šlo za brezplačno javno storitev. ECB razume, da je namen določbe, ki se nanaša na več računov, izogniti se omejevanju temeljnih svoboščin, ki je dopustno, samo če je sorazmerno.

9.3. ECB namerava izvesti poglobljeno tehnično analizo medsebojnega vplivanja večjega števila računov in upravljanja individualne omejitve imetja ter jo posredovati sozakonodajalcema. ECB poleg tega predlaga, da sozakonodajalca preučita dva elementa v zvezi s sorazmernostjo kakršne koli omejitve števila računov. Prvič, svoboda ponudnikov plačilnih storitev, da opravljajo storitve z digitalnim eurom, z ureditvijo, ki bi dopuščala samo en račun na uporabnika, ne bi bila omejena. Plačilni račun za digitalni euro bi bilo lažje zamenjati kot plačilni račun danes, saj mednarodna številka bančnega računa (IBAN) ni prenosljiva. Drugič, zapletenost upravljanja konsolidirane omejitve imetja na več računih za uporabnika lahko upravičuje uporabo drugačnega pristopa ob uvedbi digitalnega eura, ko ga ljudje še ne poznajo.

9.4. V uvodnih izjavah predlagane uredbe bi bilo koristno dodatno pojasniti položaj državljanov Unije na Severnem Irskem in vprašanje, ali bi bil njihov dostop do digitalnega eura odvisen od dogovora z organi Združenega kraljestva.

9.5. Predlagana uredba določa, da morajo kreditne institucije, ki opravljajo plačilne storitve malih vrednosti, na zahtevo svojih strank zagotavljati osnovne plačilne storitve z digitalnim eurom ([40]). ECB odločno pozdravlja to predlagano zahtevo, saj bo podprla splošen dostop do digitalnega eura ([41]), ki bo imel značilnosti javne dobrine, za fizične osebe s prebivališčem ali sedežem v državah članicah, katerih valuta je euro. Od oseb, ki že imajo svojo banko, se ne bi smelo zahtevati, da zamenjajo ponudnika plačilnih storitev, da bi pridobili dostop do digitalnega eura ([42]). Splošni dostop širše javnosti v euroobmočju do digitalnega eura bi pomenil dopolnitev široke uporabnosti, ki jo omogoča status digitalnega eura kot zakonitega plačilnega sredstva. Pripravljenost trgovcev, da sprejemajo digitalni euro kot zakonito plačilno sredstvo, temelji na vzporedni obveznosti zadevnih ponudnikov plačilnih storitev, vključno s kreditnimi institucijami, da digitalni euro dajo na voljo svojim strankam. Te določbe pa bodo digitalnemu euru omogočile, da v digitalni dobi deluje kot denarno sidro. Pri zagotavljanju usklajenosti zasebnega sektorja na področju plačil v euroobmočju so se regulativni ukrepi vselej izkazali za potrebne (npr. uvedba številke IBAN in enotnih plačil v euroobmočju ter razpoložljivost takojšnjih plačil).

9.6. Vendar bi bilo sorazmerno in zato bolje, če bi se pogoj zagotavljanja digitalnih eurov na zahtevo razširil na tiste ponudnike plačilnih storitev v euroobmočju, ki ponujajo instrumente za plačila malih vrednosti (tj. tiste, ki ponujajo storitve iz točk 1, 2 ali 3 Priloge I k Direktivi (EU) 2015/2366 in s tem uporabniku omogočajo pridobitev številke IBAN). S tem bi (1) vzpostavili načelo, da osebam, ki že imajo plačilni račun za opravljanje vsakodnevnih plačil, za pridobitev digitalnih eurov ni treba zamenjati ponudnika, ne glede na to, kateri ponudnik plačilnih storitev že zagotavlja ta plačilni račun; ter (2) zagotovili enake konkurenčne pogoje za vse subjekte, ki so upravičeni do ponujanja storitev iz točk 1, 2 ali 3 Priloge I k Direktivi(EU) 2015/2366. Da bi vsem tem subjektom zagotovili enake pravice, da vplivajo na pravilnik o digitalnem euru, je sorazmerno, da zanje veljajo enake obveznosti. Nasprotno pa bi lahko sorazmernost zahteve, da kreditne institucije s sedežem v državah članicah zunaj euroobmočja distribuirajo digitalne eure, prišla pod drobnogled, če velika večina njihovih obstoječih strank ne bi mogla posedovati digitalnih eurov.

([40]) Glej člen 14(1) predlagane uredbe.

([41]) Glej Panetta, F., *A digital euro: widely available and easy to use* (digitalni euro: široko dostopen in preprost za uporabo), uvodna izjava na seji Odbora za ekonomske in monetarne zadeve v Evropskem parlamentu, 24. april 2023.

([42]) Če bi bila distribucija za posrednike prostovoljna, bi se lahko ljudje soočali s precejšnjimi težavami pri pridobivanju digitalnih eurov. Lahko bi bili na primer prisiljeni odpreti račun pri novem posredniku, če jim njihova banka ne bi zagotovila dostopa do digitalnih eurov. Vendar v takem primeru ljudje morda ne bi razumeli, zakaj bi morali odpreti drug račun, in si morda ne bi prizadevali, da bi pridobili digitalne eure od drugega posrednika. Poleg tega prejšnji primeri vseevropskih plačilnih pobud kažejo, da je bila za zagotovitev širokega dostopa potrošnikov do zadevnih plačilnih storitev v celotnem euroobmočju na koncu vedno potrebna uvedba regulativnih ukrepov.

Osnovne plačilne storitve z digitalnim eurom

9.7. Predlagana uredba določa obveznost ponudnikov plačilnih storitev, da fizičnim osebam s prebivališčem ali sedežem v državah članicah, katerih valuta je euro, za zagotavljanje osnovnih plačilnih storitev z digitalnim eurom ne zaračunavajo provizij ([43]). ECB v celoti podpira ta pristop, ki odraža naravo digitalnega eura kot javne dobrine in uporabnikom omogoča, da ga brezplačno uporabljajo za osnovne vsakodnevne namene. Vendar predlagani seznam, ki našteva osnovne plačilne storitve z digitalnim eurom, ne vključuje avtomatiziranega prenosa na račun in prenosa z računa ([44]).

9.8. ECB priporoča, da se seznam osnovnih storitev razširi na avtomatiziran prenos na račun in prenos z računa, saj bi njuna izključitev imela številne učinke, če bi se ponudniki plačilnih storitev odločili, da bodo to storitev zaračunavali. Prvič, ljudje bi se srečevali z nepričakovanimi nadomestili ([45]), povezanimi z omejitvami imetja, katerim je podvržen le digitalni euro, in ne bi razumeli potrebe po njihovem plačevanju. Višina zaračunanih nadomestil bi jih usmerjala proti določenemu načinu plačevanja ali stran od njega ([46]). Fokusne skupine kažejo, da so ljudje, za katere je najbolj verjetno, da bodo uporabljali reden avtomatiziran prenos na račun, tisti, ki morajo nadzorovati svoj proračun, saj je avtomatiziran prenos na račun najprimernejše orodje za ta namen ([47]). Drugič, manj ljudi bi opravljalo prenose na svoj plačilni račun za digitalni euro, če bi morali vsakič, ko bi to želeli, predložiti izrecno zahtevo, da bi se izognili provizijam. Zaželeno je, da se olajšajo redni prenosi na račun za digitalni euro, da se zagotovi ohranjanje finančne stabilnosti s preprečevanjem učinkov naglega padca ([48]) in s tem tudi urejena transmisija denarne politike.

9.9. ECB predlaga, da se seznam osnovnih storitev razširi tako, da bi te vključevale zamenjavo računa za digitalni euro med dvema ponudnikoma plačilnih storitev. Namen tega je zagotoviti, da ponudnik plačilnih storitev, ki ga potrošnik želi nehati uporabljati, ne bi mogel zaračunati odvračilne „izstopne provizije“, ki bi bila usmerjena na izbiro potrošnika, da svoj račun za digitalni euro zamenja za račun pri novem ponudniku plačilnih storitev. ECB prav tako predlaga razmislek o ukrepih, s katerimi bi zagotovili, da brezplačen prenos na račun in prenos z računa za digitalni euro s pomočjo gotovine ne bosta privedla do zmanjšanja obsega storitev bančnih avtomatov. Poleg tega bi bilo treba na seznam osnovnih storitev vključiti tudi storitve reševanja sporov, saj prispevajo k zaupanju v digitalni euro in posledično k njegovemu sprejetju in uporabi.

9.10. Da se zagotovi, da seznam storitev z digitalnim eurom ostane posodobljen ter ves čas v skladu s tržnimi praksami in potrebami uporabnikov, ECB predlaga, naj sozakonodajalec razmisli o pooblastitvi Komisije za sprejetje delegiranega akta, s katerim bi dodajali nove osnovne plačilne storitve z digitalnim eurom in po potrebi razlagali obseg obstoječih storitev.

Podpora invalidom, osebam s funkcijskimi omejitvami ali omejenimi digitalnimi spretnostmi ter starejšim

9.11. Ljudje, ki živijo v euroobmočju, imajo danes brezplačen dostop do varnih in splošno sprejetih plačilnih sredstev v obliki gotovine, kar je pomembno za finančno vključenost. Enako pa bi moralo v največji možni meri veljati tudi za digitalna plačila ter plačila s spletno povezavo in brez spletne povezave.

([43]) Glej člen 17(1) predlagane uredbe.

([44]) Glej točko (c) v Prilogi II k predlagani uredbi.

([45]) Uporabniki digitalnega eura ne bi razumno pričakovali, da se jim bo zaračunalo nadomestilo za polnjenje plačilnega računa za digitalni euro (npr. 1 000 EUR na začetku vsakega meseca), saj se trajni nalogi (npr. za plačilo najemnine na začetku meseca) redko zaračunavajo.

([46]) Glej uvodno izjavo 10 predloga uredbe Evropskega parlamenta in Sveta o spremembi uredb (EU) št. 260/2012 in (EU) 2021/1230 glede takojšnjih kreditnih prenosov v eurih (COM(2022) 546 final).

([47]) Glej *Study on Digital Wallet Features* (študija o funkcijah digitalne denarnice), poročilo fokusne skupine, Kantar, april 2023, dostopno na spletišču ECB na naslovu www.ecb.europa.eu

([48]) Avtomatiziran prenos na račun in prenos z računa podpirata ugodno izkušnjo za končne uporabnike, kar bi podprlo uvajanje digitalnega eura in njegove koristi z vidika finančne stabilnosti, zlasti ker bo ta funkcija povezana z dobro umerjenimi omejitvami imetja. Če imajo številni uporabniki ves čas neko stanje digitalnih eurov, bo v primeru, če neki dogodek spodbudi uporabnike digitalnega eura, da povečajo svoja imetja digitalnega eura, učinek na finančno stabilnost manjši, saj bo manjši nenadni učinek na bančne vloge.

9.12. Kar zadeva digitalno vključenost, ECB pozdravlja to, da predlagana uredba predvideva, da bodo za to določeni organi zagotavljali podporo pri osnovnih digitalnih plačilnih storitvah in digitalnem vključevanju osebno in v fizični bližini tudi invalidom, osebam s funkcijskimi omejitvami ali omejenimi digitalnimi spretnostmi ter starejšim. Povratne informacije, ki so jih prejela združenja potrošnikov, kažejo, da je osebna podpora v fizični bližini posebej dragocena ([49]).

9.13. Poleg tega ECB pozdravlja olajševanje digitalnega vključevanja s tem, da se od držav članic zahteva določitev posebnih organov ali poštnih žiro institucij za tiste, ki nimajo zasebnega plačilnega računa ali ga ne želijo imeti.

9.14. Predlagana uredba nadalje Evropskemu bančnemu organu in organu za preprečevanje pranja denarja nalaga skupno izdajo smernic, ki naj določajo interakcijo med zahtevami glede preprečevanja pranja denarja in financiranja terorizma ter opravljanjem osnovnih plačilnih storitev z digitalnim eurom, s posebnim poudarkom na finančnem vključevanju ranljivih skupin, vključno s prosilci za azil ali upravičenci do mednarodne zaščite, posamezniki brez stalnega naslova ali državljani tretjih držav, ki jim ni bilo izdano dovoljenje za prebivanje, vendar njihov izgon iz pravnih ali dejanskih razlogov ni mogoč ([50]). ECB to pozdravlja, vendar poudarja tveganje, da bodo skupne smernice, ko bodo izdane, zagotavljale le usmeritve pristojnim nacionalnim organom in ne bodo v celoti izključile možnosti razdrobljenega izvajanja. Z vidika uskladitve v celotnem euroobmočju bi bila boljša določba o vzpostavitvi minimalnih meril za skupne smernice.

10. ***Uporaba digitalnega eura kot hranilca vrednosti in kot plačilnega sredstva – provizije za plačilne storitve z digitalnim eurom***

Načela in omejitve uporabe digitalnega eura za zmanjšanje tveganj za transmisijo denarne politike in finančno stabilnost v euroobmočju ([51])

10.1. Danes imajo vlagatelji pravico, da svoje vloge na vpogled kadar koli pretvorijo v gotovino. Vendar obstajajo praktične ovire za posedovanje velikih zneskov gotovine, vključno s tveganjem izgube ali kraje. Da bi ohranili ravnovesje med bančnimi vlogami in centralnobančnim denarjem, bi bilo treba zaradi upadajoče uporabe gotovine in razpoložljivosti digitalnega eura določiti nekatere omejitve glede zneskov digitalnih eurov, ki jih lahko imajo posamezniki.

10.2. ECB je jasno sporočila, da namerava zasnovati in uvesti učinkovita orodja za nadzor najvišjega zneska digitalnih eurov v obtoku ([52]). Zato se predlaga, naj se v uvodni izjavi 31 predlagane uredbe jasni nameni ECB v zvezi s tem izrecno omenijo. Med temi orodji ECB posebej poudarja, da namerava določiti omejitve imetij digitalnih eurov s strani fizičnih in pravnih oseb ([53]). Neobstoj takih omejitev bi lahko ogrozil naravnanost denarne politike in njeno transmisijo ter finančno stabilnost v euroobmočju. Vse neželene posledice izdaje digitalnega eura za naravnanost in transmisijo denarne politike ter za finančno stabilnost bi bilo treba že vnaprej in že v zasnovi čim bolj zmanjšati.

([49]) Glej na primer odgovor Evropske potrošniške organizacije (BEUC) na pisni postopek, ki je sledil tehničnemu sestanku odbora ERPB o digitalnem euru 12. maja 2023, dostopen na spletišču ECB na naslovu www.ecb.europa.eu

([50]) Glej člen 14(1) predlagane uredbe.

([51]) Glej člen 15 predlagane uredbe.

([52]) Glej Panetta, F., *Shaping Europe's digital future: the path towards a digital euro* (oblikovanje digitalne prihodnosti Evrope: pot do digitalnega eura), uvodna izjava Fabia Panette, člana Izvršilnega odbora ECB, na seji Odbora za ekonomske in monetarne zadeve v Evropskem parlamentu, Bruselj, 4. september 2023.

([53]) Glej ECB (2022), *Progress on the investigation phase of a digital euro* (napredek v fazi proučevanja digitalnega eura), dostopno na spletišču ECB na naslovu www.ecb.europa.eu. www.ecb.europa.eu

10.3. Medtem ko bi bilo umerjanje omejitev imetja rezultat zapletene ekonomske ocene, bi bilo treba pri njihovem funkcijskem in tehničnem uvajanju dati prednost najboljšim uporabniškim izkušnjam in učinkovitemu uvajanju za vse udeležene akterje ([54]). Odločitev o tem, kako združiti in umeriti vsa orodja, s katerimi se vnaprej nadzoruje znesek digitalnih eurov v obtoku, bi bilo treba sprejeti bliže morebitni prihodnji uvedbi digitalnega eura in jo redno pregledovati ob upoštevanju ustreznega gospodarskega in finančnega okolja ([55]).

10.4. Po eni strani iz predlagane uredbe izhaja, da je možnost določitve omejitev imetij neobvezna značilnost uporabe digitalnega eura, saj predlagana uredba na relevantnih mestih določa, da za uporabo digitalnega eura kot hranilca vrednosti *lahko* veljajo omejitve ([56]).. Po drugi strani pa predlagana uredba ECB nalaga tudi obveznost, da razvije instrumente za omejitev uporabe digitalnega eura kot hranilca vrednosti ([57]). Predlagana uredba nadalje določa seznam obveznih pogojev za te instrumente ([58]). Glavni cilj na tem seznamu je finančna stabilnost v škodo opredelitve in izvajanja denarne politike, ki je glavna naloga ESCB v skladu z njegovim poglavitnim ciljem ohranjanja stabilnosti cen, ter tudi v škodo omogočanja dostopa do digitalnega eura in njegove uporabe fizičnim in pravnim osebam.

10.5. ECB pozdravlja priznanje pristojnosti, da določa omejitve uporabe digitalnega eura kot hranilca vrednosti in jih naknadno umerja ([59]). ECB je odločena, da bo uporabljala in ohranjala omejitve imetja, ki so temelj zasnove digitalnega eura. ECB je namreč pristojna za odločanje o znesku digitalnih eurov, ki se izdajo, saj to vpliva na velikost bilance stanja Eurosistema in izvajanje njegove denarne politike. Z določitvijo in umerjanjem individualnih omejitev imetja se omeji skupni znesek digitalnih eurov, ki se lahko izdajo, to pa bo Eurosistem izvajal v skladu s svojimi pristojnostmi po Pogodbah in ne zaradi obveznosti iz predlagane uredbe.

10.6. V zvezi s predlaganim seznamom obveznih pogojev, navedenim v odstavku 10.4, se ECB strinja s tremi cilji, ki jih je treba zasledovati pri umerjanju omejitev imetja, vendar ugotavlja, da se lahko dajanje prednosti enemu od njih (finančna stabilnost) razume kot omejevanje obstoječe temeljne naloge (opredelitev in izvajanje denarne politike) z določitvijo parametrov za ukrepanje ECB, ki odstopa od primarnega mandata ECB za zagotavljanje stabilnosti cen v skladu s Pogodbo. Ker je opredelitev in izvajanje denarne politike v vsakem primeru podprta z varovanjem finančne stabilnosti, ECB pri določanju omejitev imetja ne pričakuje trenj med tema dvema nalogama.

10.7. Predlagana uredba določa, da se v njenem okviru na digitalni euro ne obračunavajo obresti ([60]). Odločno je treba poudariti, da ECB ne razvija obrestovanega digitalnega eura. Kot velja za eurobankovce, ECB ne namerava obrestovati digitalnega eura niti ob njegovi uvedbi niti v dogledni prihodnosti. Bankovci niso nikoli bili predmet obrestovanja, ker to ni praktično, čeprav tako obrestovanje ni niti teoretično nemogoče niti izrecno prepovedano z zakonom. ECB zaradi svojega mandata za ohranjanje stabilnosti cen in sočasne temeljne naloge opredelitve in izvajanja denarne politike euroobmočja ne more izključiti prihodnjih scenarijev, v katerih bi bilo mogoče upravičiti obrestovanje digitalnega eura. Poleg tega mora ECB, da bi izpolnjevala svoj mandat na področju denarne politike, ohraniti nadzor nad obrestovanjem vseh obveznosti v svoji bilanci stanja. Tudi če bi bilo treba to določbo razlagati kot popolno izključitev obrestovanja, to nikakor ne bi moglo omejiti pristojnosti Eurosistema po

([54]) Glej tudi Panetta, F., *The digital euro and the evolution of the financial system* (digitalni euro in razvoj finančnega sistema), uvodna izjava Fabia Panette, člana Izvršilnega odbora ECB, na seji Odbora za ekonomske in monetarne zadeve v Evropskem parlamentu, 15. junij 2022. Na voljo na spletišču ECB na naslovu www.ecb.europa.eu

([55]) Glej Panetta, F., *The digital euro and the evolution of the financial system* (digitalni euro in razvoj finančnega sistema), uvodna izjava na seji Odbora za ekonomske in monetarne zadeve v Evropskem parlamentu, Bruselj, 15. junij 2022.

([56]) Glej člen 15(1) predlagane uredbe.

([57]) Glej člen 16(1) predlagane uredbe.

([58]) Glej člen 16(2) predlagane uredbe.

([59]) Glej člen 16(1) predlagane uredbe.

([60]) Glej člen 16(8) predlagane uredbe.

primarnem pravu za neodvisno opredelitev in izvajanje denarne politike euroobmočja, saj je izrecno navedeno, da pristojnosti, določene v členu 133 PDEU, ne posegajo v pristojnosti ECB. Zato se predlaga sprememba, da se razjasni primarnost mandata ECB za ohranjanje stabilnosti cen in sočasne temeljne naloge opredelitve in izvajanja denarne politike euroobmočja.

Provizije za plačilne storitve z digitalnim eurom ([61])

10.8. ECB pozdravlja model nadomestil, predviden v predlagani uredbi, katerega namen je vzpostaviti ravnovesje, pri katerem: (1) bi bil digitalni euro brezplačen za osnovno uporabo; (2) bi imeli ponudniki plačilnih storitev ustrezne spodbude za distribucijo digitalnega eura, da se zagotovi široka dostopnost; in (3) bi za trgovce veljali ustrezni zaščitni ukrepi, da se jim ne bi zaračunavala pretirana nadomestila. Trgovci bi od ponudnikov plačilnih storitev prejeli plačljivo storitev, vendar bi bili v šibkem položaju, če zahteva, da sprejmejo digitalni euro, ne bi bila uravnotežena z omejitvijo višine provizije, ki se zaračuna trgovcu. Po drugi strani bi izrecno priznanje provizij med ponudniki plačilnih storitev ponudnikom plačilnih storitev, ki se ukvarjajo z distribuiranjem, omogočilo pridobivanje prihodkov, primerljivih s tistimi, ki jih zaslužijo pri distribuciji primerljivih plačilnih instrumentov, kar bi spodbudilo aktivno distribucijo digitalnih eurov in visokokakovostne ravni storitev za končne uporabnike. ECB pozdravlja načelo, da provizije in nadomestila ne bi smeli biti višji od tistih, ki se zahtevajo za primerljiva (zasebna) digitalna plačilna sredstva, tudi zato, ker je treba ohraniti učinkovito uporabo digitalnega eura kot zakonitega plačilnega sredstva. Na enak način ECB pozdravlja prepoved, da bi ponudniki plačilnih storitev fizičnim osebam zaračunavali provizije za osnovne plačilne storitve z digitalnim eurom, ([62]) in prepoved doplačil za plačilo dolga z uporabo digitalnega eura ([63]).

10.9. Poleg tega ureditev višine provizij v zvezi s plačilnimi storitvami z digitalnim eurom ne bi smela biti omejena na zasebni sektor, temveč bi se morala uporabljati tudi za javni sektor. Ustrezne določbe bi se zato morale nanašati tako na trgovce kot na subjekte javnega sektorja, ki sprejemajo digitalne eure. ECB prav tako pozdravlja uvodno izjavo 41 predlagane uredbe, v kateri je navedena namera Eurosistema, da krije svoje stroške, kot to velja za izdelavo in izdajanje bankovcev. Ponudniki plačilnih storitev bi imeli lastne stroške, povezane z distribucijo storitev z digitalnim eurom, ki jih opravljajo, vendar jim Eurosistem ne bi ničesar zaračunal, kar odraža naravo digitalnega eura kot javne dobrine in sledi podobni logiki kot pri gotovini.

10.10. Predlagana uredba določa, da bo provizija, ki se zaračuna trgovcu, edino nadomestilo, ki ga lahko ponudniki plačilnih storitev zaračunajo trgovcem ([64]). ECB to pozdravlja, saj je treba zagotoviti učinkovitost zgornjih mej. Vendar tega cilja ne bo mogoče doseči, če se bodo lahko brez omejitev zaračunavale pavšalne provizije. Če se za plačila v digitalnih eurih in druge oblike plačevanja lahko uporablja isti plačilni terminal, kar je cilj, ki ga bo ECB poskušala doseči, ECB priporoča izključitev dodatnih pavšalnih provizij, ki bi se uporabljale zgolj v zvezi s sprejemanjem digitalnih eurov. Pavšalne provizije, ki se uporabljajo za splošne storitve sprejemanja plačil, kot je zagotavljanje plačilnega terminala, se lahko še naprej uporabljajo brez omejitev.

10.11. Predlagana uredba ECB nalaga obveznost rednega spremljanja informacij, ki so pomembne za namene zgoraj obravnavanih nadomestil in provizij, ter rednega objavljanja zneskov, ki jih pridobi na podlagi tega spremljanja, skupaj z obrazložitvenim poročilom ([65]). ECB razume, da dejavnost poročanja v zvezi z zneski, določenimi v predlagani uredbi, ne bi pomenila objave stroškov, provizij in nadomestil posameznih ponudnikov plačilnih storitev ter da omenjena dejavnost poročanja ne bi smela omogočati sklepanja o višini teh zneskov. ECB poudarja tudi potrebo po trdnih mehanizmih izvrševanja v zvezi z obveznostmi, naloženimi ponudnikom plačilnih storitev, da poročajo pristojnemu organu, zlasti v primerih, ko ponudniki plačilnih storitev ne bi želeli izpolniti svojih obveznosti poročanja. Zaradi pravne varnosti ECB predlaga, da se ti vidiki v predlagani uredbi dodatno pojasnijo.

([61]) Glej člen 17 predlagane uredbe.
([62]) Glej člen 17(1) predlagane uredbe.
([63]) Glej člen 7(4) predlagane uredbe.
([64]) Glej člen 17(6) predlagane uredbe.
([65]) Glej člen 17(3) predlagane uredbe.

10.12. Predlagana uredba prav tako zavezuje ECB, da razvije metodologijo za izračun zneskov, in v ta namen določa ustrezne parametre ([66]). Namen predlagane uredbe je zmanjšati diskrecijsko pravico pristojnega organa pri določanju zneskov provizij z določitvijo ustreznih parametrov, ki jih je treba uporabiti. Vendar ta cilj ni v celoti dosežen, saj so nekateri ustrezni parametri, kot sta „razumna stopnja dobička“ in „najbolj stroškovno učinkoviti ponudniki plačilnih storitev“, subjektivni pojmi, katerih razlaga je odvisna od računovodskih pravil, poslovnih strategij različnih ponudnikov plačilnih storitev, različnih poslovnih modelov in področij poslovanja. ECB zato predlaga, da se v predlagani uredbi ali v predlagani metodologiji ti parametri dodatno razjasnijo.

10.13. ECB zlasti pozdravlja dejstvo, da se kot referenca uporabljajo „najbolj stroškovno učinkoviti ponudniki plačilnih storitev“. Namen tega je preprečiti, da bi se v državah članicah, kjer so ponudniki plačilnih storitev še posebej učinkoviti pri opravljanju plačilnih storitev, trgovci soočali z višjimi stroški za sprejemanje digitalnega eura, ker bi se zgornje meje izračunavale na podlagi povprečij euroobmočja. Delež, ki naj bi ga predstavljali „najbolj stroškovno učinkoviti“ ponudniki plačilnih storitev, je zato bistven element, ki ga mora predlagana uredba določiti. Vendar predlagana uredba ta delež določa za enega od dejavnikov, ki lahko določata zgornjo mejo cen (ustrezni stroški ponudnikov plačilnih storitev zaradi opravljanja plačil v digitalnih eurih, vključno z razumno stopnjo dobička), ne pa tudi za drugi dejavnik (provizije ali nadomestila, ki se zahtevajo za primerljiva digitalna plačilna sredstva). ECB priporoča, da se delež, predlagan v prvem primeru („najbolj stroškovno učinkoviti ponudniki plačilnih storitev, ki skupaj predstavljajo eno četrtino digitalnega eura, distribuiranega v euroobmočju v danem letu“), uporabi tudi v drugem primeru.

10.14. V okviru Pogodb so za urejanje provizij materialno in formalno odgovorni zakonodajalci in ne ECB. Da bi preprečili razdrobljenost notranjega trga in bistveno izkrivljanje konkurence zaradi različnih zakonov in upravnih odločb, sta zakonodajalca v preteklosti to pooblastilo uporabila za sprejemanje ukrepov za reševanje problematike visokih in različnih medbančnih provizij, da bi se ponudnikom plačilnih storitev omogočilo čezmejno opravljanje storitev, potrošnikom in trgovcem pa uporaba čezmejnih storitev ([67]).

10.15. ECB je pripravljena zagotoviti tehnično podporo in strokovno znanje pri izračunu zadevnih zneskov. Nima pa pravne pristojnosti za določanje zgornjih mej in provizij, zaradi česar objava zneskov s strani ECB ne bi smela biti pravno enakovredna določitvi provizij. V nasprotnem primeru je take ukrepe ECB mogoče izpodbijati in jih sodno preizkusiti z ničnostno tožbo.

10.16. ECB je pripravljena sozakonodajalcema pomagati pri izvajanju njunih pristojnosti s posvetovalno in tehnično vlogo ali pomagati Komisiji, če bi bila ta vloga prenesena nanjo. ECB je zlasti pripravljena (1) zagotoviti potrebno tehnično pomoč pri razvoju metodologije za izračun zneskov, (2) redno spremljati razvoj dogodkov in (3) objavljati podatke, potrebne za določitev zgornjih mej. Vendar bi morala biti končna določitev teh zneskov in sprejetje metodologije v pristojnosti sozakonodajalcev ali Komisije, če bi bila ta vloga prenesena nanjo.

10.17. ECB pozdravlja to, da predlagana uredba določa jasno odgovornost pristojnih nacionalnih organov za izvrševanje v zvezi s skladnostjo ponudnikov plačilnih storitev z njihovimi obveznostmi, da ne zaračunavajo provizij za osnovne plačilne storitve z digitalnim eurom, ki jih opravljajo za fizične osebe, in trgovcem provizije zaračunavajo v skladu z omejitvami, določenimi v predlagani uredbi ([68]). Dobro delujoč sistem izvrševanja je bistvenega pomena za zaščito uporabnikov plačilnih storitev in spodbujanje poštene konkurence.

([66]) Glej člen 17(5) predlagane uredbe.

([67]) Glej uvodno izjavo 13 Uredbe (EU) 2015/751 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 29. aprila 2015 o medbančnih provizijah za kartične plačilne transakcije (UL L 123, 19.5.2015, str. 1); člen 8 Uredbe (EU) št. 260/2012 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 14. marca 2012 o uvajanju tehničnih in poslovnih zahtev za kreditne prenose in direktne bremenitve v eurih in o spremembi Uredbe (ES) št. 924/2009 (UL L 94, 30.3.2012, str. 22); in člen 3 Uredbe (EU) 2021/1230 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 14. julija 2021 o čezmejnih plačilih v Uniji (UL L 274, 30.7.2021, str. 20).

([68]) Glej člen 17 predlagane uredbe.

11. ***Pogoji za distribucijo digitalnega eura zunaj euroobmočja***

11.1. ECB pozdravlja to, da je s predlagano uredbo digitalni euro za začetek dostopen osebam s sedežem ali prebivališčem v euroobmočju. To je v skladu s predlogom Eurosistema, da se prve izdaje digitalnega eura osredotočijo na rezidente, trgovce in države euroobmočja. ECB se strinja, da bi bil dostop za obiskovalce skupaj z dostopom za potrošnike in trgovce v Evropskem gospodarskem prostoru in izbranih tretjih državah lahko del poznejših izdaj ([69]). Digitalni euro je treba najprej uvesti za osebe s sedežem ali prebivališčem v euroobmočju, šele nato bi se ga uvajalo za druge. S to začetno uvedbo digitalnega eura in z njim povezano uporabo nastane podlaga za naknadno uporabo digitalnega eura s strani oseb s sedežem ali prebivališčem zunaj euroobmočja.

11.2. ECB poziva sozakonodajalca, naj podrobneje opredelita pojem obiskovalca in pojasnita, da začasno bivanje rezidenta države članice zunaj euroobmočja ali tretje države na ozemlju euroobmočja ne more privesti do stalnega dostopa do digitalnega eura, saj bi se s tem zaobšla načela iz predlagane uredbe v zvezi s potrebo po predhodnem sporazumu, preden bo digitalni euro splošno dostopen v taki državi članici zunaj euroobmočja ali tretji državi ([70]).

Distribucija digitalnega eura fizičnim in pravnim osebam s prebivališčem ali sedežem v državah članicah, katerih valuta ni euro, ter fizičnim in pravnim osebam s prebivališčem ali sedežem v tretjih državah

11.3. ECB pozdravlja to, da predlagana uredba priznava osrednji pomen sporazuma med Eurosistemom in centralno banko zunaj euroobmočja za operacionalizacijo digitalnega eura za fizične in pravne osebe s prebivališčem ali sedežem v državah članicah, katerih valuta ni euro. Vendar ECB poziva sozakonodajalca, naj opredelita razliko med sporazumom, ki ga podpišeta ECB in NCB zadevne države članice, in operativnimi ureditvami, potrebnimi za zagotovitev, da zadevna NCB upošteva vsa pravila, smernice, navodila ali zahteve, ki jih izda ECB, in zagotovi vse informacije, ki jih lahko ECB zahteva. ECB podpira tudi to, da se za NCB in ponudnike plačilnih storitev držav članic zunaj euroobmočja v skladu z nacionalno zakonodajo uvede obveznost, da ECB zagotovijo informacije in upoštevajo njena navodila, zlasti v zvezi z uvedbo omejitev imetja ([71]).

11.4. ECB bi se zavzemala za to, da se določbi, ki ureja pogajanja in sklepanje mednarodnih sporazumov med Unijo in tretjimi državami o distribuciji digitalnega eura fizičnim in pravnim osebam s prebivališčem ali sedežem v tretjih državah, dodata dva elementa.

11.5. Prvič, jasno je treba izraziti, da bi bilo treba sklenitev načelnega sporazuma na visoki ravni med Svetom in tretjo državo dopolniti z operativnim sporazumom med Eurosistemom in centralno banko te tretje države. Operativno zmogljivost centralne banke tretje države in njeno sposobnost izpolnjevanja zahtev Eurosistema bi bilo treba preveriti v praksi in pred takim preverjanjem se ne bi smelo dovoliti začetka distribucije digitalnega eura.

11.6. Drugič, obstajati bi moral element preverjanja s strani Unije v zvezi s tretjo državo, da se zagotovi, da za posrednike, ki imajo sedež ali poslujejo v tretji državi in distribuirajo digitalni euro, veljajo nadzorne in regulativne zahteve, ki so vsaj enakovredne tistim, ki se uporabljajo za ponudnike plačilnih storitev s sedežem v Uniji. Odločitev o enakovrednosti v obliki delegiranega akta Komisije bi bila primeren ukrep za zaščito integritete digitalnega eura, kadar se ta distribuira zunaj Unije.

([69]) Glej ECB (2023), *Progress on the investigation phase of a digital euro – third report* (napredek v fazi proučevanja digitalnega eura – tretje poročilo), dostopno na spletišču ECB na naslovu www.ecb.europa.eu

([70]) Glej člena 18(1) in 19(1) predlagane uredbe.

([71]) Glej člen 16 predlagane uredbe.

Distribucija digitalnega eura fizičnim in pravnim osebam s prebivališčem ali sedežem v tretjih državah ali na ozemljih, s katerimi je Unija sklenila denarni sporazum

11.7. Podobno želi ECB v zvezi z distribucijo digitalnega eura fizičnim in pravnim osebam s prebivališčem ali sedežem v državah članicah, katerih valuta ni euro, ali v tretjih državah poudariti osrednji pomen sklenitve sporazuma med Eurosistemom in centralno banko ali denarnim organom tretje države ali ozemlja, s katerim je Unija sklenila denarni sporazum, kot predpogoja za distribucijo digitalnega eura fizičnim in pravnim osebam s prebivališčem ali sedežem v teh tretjih državah ali na teh ozemljih.

12. ***Medvalutna plačila***

12.1. ECB podpira predlog, da bi morala biti medvalutna plačila ([72]) med digitalnim eurom in drugimi centralnobančnimi digitalnimi valutami držav članic zunaj euroobmočja ali tretjih držav predmet predhodnih sporazumov med ECB na eni strani ter NCB držav članic, katerih valuta ni euro, in tretjih držav na drugi strani ([73]). Eurosistem namerava podpirati zagotavljanje medvalutnih funkcionalnosti in proučuje pristope, ki bi lahko podprli zagotavljanje medvalutnih funkcionalnosti, kadar obstaja vzajemni interes z drugimi jurisdikcijami ali valutnimi območji ([74]).

12.2. ECB meni, da so zadevne določbe predlagane uredbe o medvalutnih plačilih in sodelovanju s centralnimi bankami držav članic zunaj euroobmočja, da se omogoči interoperabilna plačila ([75]), zgolj deklarativne narave, saj ECB to pristojnost izvaja že na podlagi primarne zakonodaje ([76]). Pri tej določbi bi bilo tako koristno sklicevanje na pristojnost ECB na podlagi Pogodb, saj ima Eurosistem po primarni zakonodaji že pristojnost za sklepanje takih sporazumov in določanje njihove vsebine ter sodelovanje v mednarodnih ureditvah, ki omogočajo interoperabilna plačila.

13. ***Uporaba digitalnega eura s spletno povezavo in brez spletne povezave***

13.1. ECB se je zavezala, da bo omogočila dva modela plačevanja z digitalnim eurom: „s spletno povezavo“ ([77]) in „brez spletne povezave“. Namen slednjega je čim bolj okrepiti nekatere značilnosti, ki so podobne gotovini ([78]). ECB se zato strinja, da ima razpoložljivost obeh modelov digitalnega eura, predvidenih v predlagani uredbi, ločene prednosti v smislu prilagodljivosti različnim preferencam uporabnikov. Medtem ko model digitalnega eura s spletno povezavo daje na razpolago centralnobančni denar, kadar plačila z gotovino niso mogoča, lahko model digitalnega eura brez spletne povezave zagotavlja večjo razpoložljivost, tudi v izrednih razmerah (npr. kadar ni omrežne povezljivosti ali kadar pride do motenj v elektroenergetskem omrežju). ECB pozdravlja to, da bi bil model digitalnega eura brez spletne povezave zelo podoben gotovini, zlasti pri transakcijah majhne vrednosti v vsakdanjem življenju, in sicer glede na način prenosa in višjo raven zasebnosti in varstva podatkov, ki je zagotovljena uporabnikom plačil, obenem pa bi se ohranila možnost za zaščito varnosti in integritete digitalnega eura. Model digitalnega eura brez spletne povezave bi zagotovil, da ne bi bila za vse transakcije nujno potrebna potrditev tretje osebe, s čimer bi bile izpolnjene zahteve za sorazmernost in nujnost v zvezi z varstvom podatkov.

([72]) Medvalutna plačila malih vrednosti so transakcije med plačnikom in prejemnikom plačila, ki vključujejo pretvorbo med valutama kot del plačilne verige. To bi bilo uporabno denimo v primerih mednarodne trgovine na drobno in pri denarnih nakazilih.

([73]) Glej člen 23 predlagane uredbe.

([74]) Glej ECB (2023), *Progress on the investigation phase of a digital euro – third report* (napredek v fazi proučevanja digitalnega eura – tretje poročilo).

([75]) Glej člen 21(2) predlagane uredbe.

([76]) Glej člen 23 Statuta Evropskega sistema centralnih bank in Evropske centralne banke (v nadaljnjem besedilu: Statut ESCB).

([77]) Model s spletno povezavo bi omogočil uporabo centralnobančnega denarja (1) za plačila, izvršena na daljavo (katerih obseg se z rastočo digitalizacijo le še povečuje), (2) za zagotovitev pokritja vseh primerov uporabe v večini primerov plačevanja in (3) s strani posameznikov, ne da bi morali biti za imetje centralnobančnega denarja odvisni le od prinosniškega instrumenta (ki se lahko izgubi ali ukrade).

([78]) Model brez spletne povezave bi bil prinosniški plačilni instrument, ki ni odvisen od spletne povezave, temveč je omejen na plačila v bližini in potrebo po predhodnem financiranju; zato bi bilo mogoče za plačila omogočiti podobno raven zasebnosti, kot velja pri uporabi gotovine.

13.2. Predlagana uredba zahteva, da so plačilne transakcije z digitalnim eurom s spletno povezavo in brez spletne povezave na voljo od prve izdaje digitalnega eura ([79]). Hkrati bo moral Eurosistem opraviti dodatno testiranje, da bi zagotovil, da vsi relevantni modeli digitalnega eura zagotavljajo zadostno varnost in izkazujejo zadostno zrelost.

13.3. ECB je zavezana zagotavljanju modelov digitalnega eura s spletno povezavo in brez spletne povezave od prve izdaje digitalnega eura ([80]), pristop pri uvajanju, ki ga je predvidela ECB, pa to že upošteva. Hkrati bo vključitev namena ECB v pravno zavezujočo določbo omejila njeno sposobnost odzivanja na višjo stopnjo negotovosti, ki jo vključuje model digitalnega eura brez spletne povezave, in odzivanja na izjemne okoliščine, v katerih bi bilo treba hitro izdati kateri koli razpoložljivi model. Če bi se pojavili kompromisi, ki v tem trenutku še niso znani, bi bila edina možnost, ki je na voljo ECB, odložitev celotne izdaje digitalnega eura.

13.4. Iz tega razloga ECB poziva sozakonodajalca, naj razmislita o uvedbi zahteve za ECB, da zagotovi različici digitalnega eura s spletno povezavo in brez spletne povezave, skupaj z določbo o „najboljših prizadevanjih“, v skladu s katero bi ECB ob prvi izdaji digitalnega eura dala na voljo modele s spletno povezavo in brez spletne povezave. ECB bo v vsakem primeru pravočasno obvestila Evropski parlament, Svet in Komisijo ter udeležence na trgu in javnost o vseh tehničnih dejavnikih, ki ovirajo sočasno uvedbo modelov s spletno povezavo in brez spletne povezave, ter o vseh izjemnih okoliščinah, zaradi katerih bi bilo treba digitalni euro hitro izdati. ECB predlaga, da se ta vsebina odrazi tudi v spremembi uvodne izjave 34 predlagane uredbe.

14. ***Pogojna plačila in programljiv denar***

14.1. Predlagana uredba prepoveduje izdajo digitalnega eura kot programljivega denarja, ki je opredeljen kot enote digitalnega denarja z notranjo logiko, po kateri je popolna zamenljivost vsake enote omejena ([81]). Ta določba je popolnoma v skladu s tem, kar je ECB že javno potrdila ob različnih priložnostih ([82]): da digitalni euro *nikoli* ne bo programljiv denar. Če bi obstajala kakršna koli omejitev glede tega, kje, kdaj ali komu lahko uporabniki plačil plačajo z uporabo digitalnega eura, bi to pomenilo, da je enakovreden vavčerju. To ne bi bilo v skladu z njegovim statusom zakonitega plačilnega sredstva, zlasti s sprejemanjem po polni nominalni vrednosti ([83]), in bi pomenilo, da ne bi bil zamenljiv niti z drugimi enotami digitalnega eura niti z eurobankovci in eurokovanci ([84]). ECB nima pooblastila za izdajanje vavčerjev. Tudi če taka omejitev ne bi bila vključena v sekundarno zakonodajo, bi bila izdaja programljivega denarja s strani ECB nezdružljiva s Pogodbama. ECB bi zato pozdravila, da se v uvodne izjave in člene predlagane uredbe vključi besedilo v smislu, da je prepoved izdajanja programljivega denarja zasidrana v Pogodbah.

Pogojna plačila

14.2. ECB pozdravlja to, da predlagana uredba predvideva možnost, da ponudniki plačilnih storitev opravljajo storitve z dodano vrednostjo, kot so pogojna plačila, tj. plačila, ki se samodejno odredijo ob izpolnitvi pogoja ([85]). Medtem ko so ponudniki plačilnih storitev v najboljšem položaju za razvoj storitev pogojnih plačil, namerava Eurosistem

([79]) Glej člen 23(1) predlagane uredbe.
([80]) Glej ECB (2023), *Progress on the investigation phase of a digital euro – fourth report* (napredek v fazi proučevanja digitalnega eura – četrto poročilo), dostopno na spletišču ECB na naslovu www.ecb.europa.eu
([81]) Glej člen 24(2) predlagane uredbe.
([82]) Glej na primer Panetta, F., *The digital euro: our money wherever, whenever we need it* (digitalni euro: naš denar, kjer koli in kadar koli), uvodna izjava Fabia Panette, člana Izvršilnega odbora ECB, na seji Odbora za ekonomske in monetarne zadeve v Evropskem parlamentu, 23. januar 2023. Dostopno na spletišču ECB na naslovu www.ecb.europa.eu
([83]) Glej člen 7(2) predlagane uredbe.
([84]) Glej člen 12(2) predlagane uredbe.
([85]) Glej ECB (2023), *Progress on the investigation phase of a digital euro – third report* (napredek v fazi proučevanja digitalnega eura – tretje poročilo).

zagotavljanje pogojnih plačil na trgu podpreti s pripravo skupnih standardov za sheme v obliki pravilnika o shemi digitalnega eura (če bi trg to zahteval) in z zagotavljanjem dodatnih funkcij poravnave v zaledni infrastrukturi digitalnega eura ([86]).

15. ***Distribucija***

Zahteva glede interoperabilnosti ([87])

15.1. ECB pozdravlja omembo interoperabilnosti standardov, ki urejajo plačilne storitve z digitalnim eurom, z ustreznimi standardi, ki urejajo zasebna digitalna plačilna sredstva. ECB namerava v največji možni meri ponovno uporabiti veljavne standarde, da bi zmanjšala stroške prilagajanja, pri čemer ugotavlja, da lahko konkurenčne plačilne rešitve uporabljajo različne standarde na področju sprejemanja plačil in sledijo različnim postopkom, ki jih opravijo uporabniki. Takšne odločitve je zato treba podpreti z najširšim možnim tržnim konsenzom na strani ponudbe in povpraševanja ter z zmožnostjo ECB, da sprejme odločitev, kadar popolnega konsenza ni mogoče doseči. Prizadevanja v tej smeri so se že začela. ECB namerava, kolikor je to mogoče in ustrezno, zagotoviti, da lahko zasebna in/ali lokalna plačilna sredstva uporabljajo standarde, pravila in postopke za digitalni euro (tj. kot je navedeno v odstavku 10.10, omogočanje, da en plačilni terminal podpira vsa plačilna sredstva), da se poveča njihov doseg.

Čelne storitve za dostop do digitalnega eura in njegovo uporabo

15.2. ECB pozdravlja dejstvo, da predlagana uredba upošteva preference uporabnikov, saj uporabnikom digitalnega eura omogoča dostop do plačilnih storitev z digitalnim eurom in njihovo uporabo prek čelnih storitev, ki jih razvijejo bodisi ponudniki plačilnih storitev ali ECB ([88]). To pomeni, da ima uporabnik vselej možnost, da uporabi standardni vmesnik za odreditev plačil z digitalnim eurom, kar omogoča popolnoma usklajeno in skupno plačilno izkušnjo v celotnem euroobmočju ter preprečuje težave v zvezi s priznavanjem in sprejemanjem digitalnega eura s strani trgovcev. Poleg tega bodo čelne storitve, ki jih bo razvila ECB, znatno zmanjšale breme razvoja za ponudnike plačilnih storitev, ki se odločijo uporabljati izključno storitev ECB, kar bo zelo koristilo manjšim ponudnikom plačilnih storitev, ki morda nimajo izkušenj ali sredstev, ki so potrebna za razvoj čelne storitve za odreditev plačil z digitalnim eurom.

15.3. ECB pozdravlja to, da predlagana uredba od ponudnikov plačilnih storitev, ki distribuirajo digitalni euro, zahteva zagotovitev, da se za plačilne storitve z digitalnim eurom uporablja uradni logotip digitalnega eura ter da lahko uporabniki digitalnega eura hitro in enostavno dostopajo do plačilnih računov za digitalni euro ter jih uporabljajo ([89]). Plačnik in prejemnik plačila morata biti seznanjena z izbranim načinom plačila in imeti enostaven dostop do njega. Kadar je ta način plačila centralnobančni denar (gotovina ali digitalni euro), podpira zmožnost centralnobančnega denarja, da deluje kot denarno sidro: ljudje imajo pogostejše izkušnje s konvertibilnostjo bančnih vlog v centralnobančni denar in so prepričani, da je v obeh primerih en euro vreden en euro.

Zamenjava plačilnih računov za digitalni euro

15.4. ECB pozdravlja določbe predlagane uredbe, ki podpirajo enostavno zamenjavo plačilnih računov za digitalni euro ([90]), s čimer se bodo upoštevale preference uporabnikov in podprla odpornost ekosistema digitalnega eura ([91]). Ti ukrepi vključujejo tudi možnost za uporabnika, da v izjemnih okoliščinah svoj plačilni račun za digitalni euro zamenja za račun pri drugem ponudniku plačilnih storitev. Uporabniki bi vedno ohranili dostop do svojih imetij digitalnega eura, na primer tudi, kadar ponudnik plačilnih storitev dlje časa ne bi bil na voljo ali bi izgubil ustrezne podatke.

([86]) Zlasti funkcija „rezervacije sredstev“, ki bi bila potrebna za varno opravljanje nekaterih storitev pogojnih plačil za končne uporabnike in predstavlja podporno značilnost številnih možnih primerov uporabe pogojnih plačil, kot sta plačilo proti dostavi in plačilo glede na uporabo.

([87]) Glej člen 26 predlagane uredbe.

([88]) Glej člen 28(1) predlagane uredbe.

([89]) Glej člen 28(3) predlagane uredbe.

([90]) Glej člen 31 predlagane uredbe.

([91]) Glej odstavka 8.2 in 8.3 tega mnenja.

Splošni mehanizem za odkrivanje in preprečevanje goljufij

15.5. ECB pozdravlja določbe predlagane uredbe, ki podpirajo splošni mehanizem za odkrivanje in preprečevanje goljufij za transakcije z digitalnim eurom s spletno povezavo, da se zagotovi nemoteno in učinkovito delovanje digitalnega eura ([92]). ECB predlaga, da se izrecno pojasni, da je zaščita informacij o plačilih sestavni del splošnega mehanizma za odkrivanje in preprečevanje goljufij. Zaščita informacij o plačilih (npr. številke računa za digitalni euro), kadar se te informacije izmenjujejo med napravami za odreditev in sprejemanje plačil, je potrebna zato, da se uporabniki digitalnega eura zaščitijo pred tveganjem goljufij in kibernetskih napadov, na primer z zamenjavo informacij o plačilih z nadomestno vrednostjo.

16. ***Varstvo podatkov in zasebnost***

16.1. ECB pozdravlja visok standard zasebnosti in varstva podatkov, določen v predlagani uredbi ([93]), ki je ključnega pomena za zagotovitev zaupanja v prihodnji digitalni euro in zlasti za jasno razdelitev odgovornosti za varstvo podatkov (v nadaljnjem besedilu: vloga upravljavca).

16.2. ECB pozdravlja tudi to, da se ECB ali ponudnikom podpornih storitev dodeljuje naloga obdelave podatkov, ki ni povezana s temeljnimi nalogami ECB, vendar mora potekati med posredniki, da se zagotovi varnost osebnih podatkov uporabnikov digitalnega eura ([94]). Jasna dodelitev vloge upravljavca ([95]) ECB (in po potrebi NCB) ali ponudniku podpornih storitev v skladu s strogimi regulativnimi določbami, ki so del predlagane uredbe, zagotavlja, da bodo uporabniki digitalnega eura vedno vedeli, kje lahko uveljavljajo svoje pravice posameznikov, na katere se nanašajo osebni podatki (npr. pravico do dostopa), v zvezi z njihovimi osebnimi podatki, ki se obdelujejo pri opravljanju podpornih storitev.

16.3. Nadalje, ECB pozdravlja pooblastilo Komisiji, da rešuje tveganja pranja denarja in financiranja terorizma, ki izhajajo iz uporabe digitalnega eura brez spletne povezave, z določitvijo ustreznih operativnih omejitev. Čeprav sedanji predlog v zvezi z modelom digitalnega eura s spletno povezavo predvideva raven zasebnosti, ki je primerljiva z obstoječimi brezgotovinskimi plačilnimi sredstvi, ECB predlaga, da se prouči tudi možnost zagotavljanja višje ravni zasebnosti za nekatera plačila z digitalnim eurom z nizkim tveganjem in v nizkih zneskih.

17. ***Pošten, razumen in nediskriminatoren dostop do mobilnih naprav***

ECB pozdravlja vključitev določbe, katere namen je nasloviti vprašanja dostopa v zvezi z nekaterimi funkcijami mobilnih naprav, ki so potrebne za uporabniku prijazna, nemotena in varna plačila z digitalnim eurom prek mobilnih naprav ([96]). Dostop do potrebnih funkcij komunikacije kratkega dosega je bistvenega pomena za brezstična plačila s pomočjo mobilnih naprav, dostop do varnega elementa pa je ključnega pomena za plačila v digitalnih eurih brez spletne povezave z uporabo mobilnih naprav. Tak dostop bi moral biti odprt in ne bi smel biti odvisen od drugih aplikacij mobilnega operacijskega sistema. ECB podpira pooblastilo Komisiji, da sprejme delegirani akt za podrobnejšo opredelitev zahtev za učinkovito doseganje tega nediskriminatornega dostopa, saj bi s tem lahko podprli pravočasno razpoložljivost storitev z digitalnim eurom brez spletne povezave.

18. ***Zahteve za poročanje***

18.1. V predlagani uredbi je navedeno, da se za izdajo in uporabo digitalnega eura uporabljajo ureditve odgovornosti iz členov 15.1 in 15.3 Statuta ESCB ([97]). To je v skladu s priznanjem iz predlagane uredbe, da bo Eurosistem izdajal digitalni euro v skladu s Pogodbama ([98]), tj. na podlagi pristojnosti, ki jo sam že ima.

([92]) Glej člen 32 predlagane uredbe.
([93]) Glej člen 32 in člene 34 do 36 predlagane uredbe.
([94]) Glej člena 35 in 36 predlagane uredbe.
([95]) Glej člena 35(5) in 36(5) predlagane uredbe.
([96]) Glej člen 33 predlagane uredbe.
([97]) Glej člen 40(1), prvi pododstavek, predlagane uredbe.
([98]) Glej člen 4(1) predlagane uredbe.

18.2. Poleg tega predlagana uredba določa dodatne, podrobne zahteve glede poročanja ([99]). ECB izpostavlja, da če sta odobritev izdaje in izdaja digitalnega eura nalogi ECB in Eurosistema, bi moralo zadostovati sklicevanje na ureditev odgovornosti ECB iz členov 15.1 in 15.3 Statuta ESCB. Poleg tega obstoječi institucionalni mehanizmi Evropskemu parlamentu, Svetu in Komisiji že omogočajo, da od ECB po potrebi zahtevajo dodatne informacije.

18.3. Nadalje, predlagana uredba določa obveznost ECB, da Evropskemu parlamentu, Svetu in Komisiji *predhodno* predloži informacije o instrumentih za omejitev uporabe digitalnega eura ter analizo, kako naj bi instrumenti in parametri, ki jih določa, dosegli cilj zaščite finančne stabilnosti ([100]). Čeprav je ECB pripravljena obvestiti druge institucije Unije o svojih namerah zaradi večje preglednosti in predvidljivosti, bi morala vsaka ureditev odgovornosti spoštovati pogoje iz člena 15 Statuta ESCB, ki pojasnjuje, da se odgovornost ECB izvaja *naknadno*. Obveznost *predhodne* izmenjave informacij se ne bi smela razlagati kot določba, ki prejemnikom omogoča, da spremenijo *prihodnje* ukrepe Eurosistema, ob neupoštevanju neodvisnosti ECB na podlagi člena 130 PDEU.

18.4. Če bo ECB še naprej svobodno odločala o svoji politiki in ne bo prejemala navodil, potem med obveznostmi poročanja, ki jih ima ECB na podlagi predlagane uredbe in člena 130 PDEU, ne bo nikakršnih nasprotij. ECB zato meni, da bi lahko sklicevanje na njeno vlogo pri pripravi mnenj, poročil, spremljanja in pomoči Komisiji, Svetu in Evropskemu parlamentu dodatno opredelili, da bo natančno izražalo naloge in neodvisnost ECB po Pogodbah ter jasno razporeditev tehničnega strokovnega znanja in odgovornosti po pravu Unije ([101]).

19. ***Posebne pripombe v zvezi s predlagano uredbo o opravljanju storitev z digitalnim eurom zunaj euroobmočja***

19.1. ECB pozdravlja predlagano uredbo o opravljanju storitev z digitalnim eurom zunaj euroobmočja, ki je ključna za zagotovitev, da lahko vsi ponudniki plačilnih storitev, ne glede na to, ali imajo sedež v državi članici, katere valuta je euro, ali v državi članici, katere valuta ni euro, distribuirajo digitalni euro in tako uveljavljajo svojo svobodo opravljanja storitev v Uniji. Poleg tega, da je digitalni euro zakonito plačilno sredstvo v euroobmočju, bi morale biti plačilne transakcije z digitalnim eurom in ponudniki plačilnih storitev, ki jih omogočajo, v skladu s zakonodajo Unije o plačilih, ki na splošno temelji na členu 114 PDEU.

Kadar ECB priporoča, da se predlagani uredbi spremenita, so konkretni predlogi sprememb besedila s pripadajočimi pojasnili navedeni v ločenem tehničnem delovnem dokumentu. Tehnični delovni dokument je dostopen v angleščini na spletišču EUR-Lex.

V Frankfurtu na Majni, 31. oktobra 2023

Predsednica ECB
Christine LAGARDE

([99]) Glej člen 40(1) predlagane uredbe.
([100]) Glej člen 40(2) predlagane uredbe.
([101]) Glej odstavek 1.3 Mnenja Evropske centralne banke CON/2018/20 z dne 11. aprila 2018 o predlogu uredbe o ustanovitvi Evropskega denarnega sklada (UL C 220, 25.6.2018, str. 2). Vsa mnenja ECB so dostopna na spletišču EUR-Lex.